ПОЈЕДИНИ БРОЈ 50 ПАРА.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и празника. — Претплата је 100 Д. на годину, 50 Д. на пола године, а 25 Д. на четврт године; за Америку 5 долара на годину. — Претплатити се може бар на четврт године.

Издавалац „Застава“ Д. Д.

ЗАСТАВА

ОРГАН РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Поштарина плаћена у готовом.

Рукописи за лист шаљу се на уредништво „Заставе“, а новац за претплату и огласе на администрацију „Заставе“ Нови Сад, Лазарева улица број 14. — Телефон број 110. — Рукописи се не враћају.

Издавалац „Застава“ Д. Д.

Број 54. Нови Сад, у суботу 11. марта 1922. Година LIII.

Велика криза на помолу.

(Свршетак.)

Клуб радикалне странке је узео у претрес законски предлог министра Кумануђија о одлагању трговачких плаћања — и заузео енергично држање против тог законског предлога. Пошто је јасно било да тај законски предлог има у виду само интересе неколико великих трговаца и банака, дакле само једног дела чаршије, радикални клуб није могао да пристане на тај законски предлог. Усвајање таквог закона значило би проглашење државног банкротства. Услед тога би наш углед у иноземству пао, а наш динар би се срозао до нуле. То би дакле значило пропаст целе државе. Не сме се дакле за љубав једне клике, неколико трговаца и банака, који су набавили силну робу у иноземству, па сада не би хтели да ју плате. упропастити цео народ. Трговци и банкари су стекли за 2—3 године силне милијоне, и они су сада обневидели. За њих нема никаквих државних интереса и обзира. Они не мисле на вапај и беду сиротих милијона људи, који стењу од немаштине. Они су без срца и душе, бесни и до крајности себични. Заслуживши милијоне, они би хтели да згрну и милијарде.

Видевши да се демократски клуб и Министар Финанција заузимају за такву финансијску политику, која би довела државу до пропасти, радикални клуб је морао устати против ње. Због тога је дошло до лаке кризе у влади. Та је криза за сада отклоњена на тај начин, што су се представници странака владине већине споразумели да се питање закона о одлагању плаћања одложи за неколико дана, „док се тај пројекат у клубовима боље не проучи“.

Ми смо уверени да тиме криза није решена, него само одгођена, и да ће за кратко време, док се снаге међусобно не приберу, криза избити у пунијој и јачој мери. И то неће бити само криза владе, него то мора бити и криза целог режима. Јер, за кратко време, нагомилало се много бола, патње, неправде, сукоба, незадовољства; за кратко време се толико зацарио режим реакције, да се то не може издржати. И зато, баш у интересу државе мора доћи до велике кризе, да се тим путем одведе опасни, нагомилани електрицитет, који би иначе могао довести и до горих експлозија. Јер, састанци, митинзи, демонстрације, туче и пљачке, што је све отпочело у неким нашим градовима, није добар почетак.

Државници, који носе на срцу добро ове државе, морају да учине све, да се судбоносна потајна криза, од које болује наша држава, што пре, баш њеним избијањем, излечи, и да се у државни живот унесе принцип реда. Хаос политички и финансијски доводи до расула. Та опасност се може избећи само једним начином: донети изборни закон и одредити за најкраће време нове изборе. Нека они реше, која странка има право, и која је позвана да управља овом државом.

Шта раде „прогоњени“ Хрвати.

Да нам је сва наша проширена отаџбина пуна одрода и издајица и од „братске крви“, то већ знамо сви, а последњих дана имали смо и прилику поново уверити се о томе из тога, што је ткзв. „Хрватски блок“ упутио један свој меморандум, путем некога страног новинара, конференцији у Ђенови. У томе њиховоме меморандуму туже се реченој конференцији како су они — Хрвати, угњетавани и прогоњени од стране Срба.

Навестићемо само нека карактеристичнија места из тога меморандума, па нека и сами поштовани читаоци просуде и оцене, колика је у некоје браће Хрвата дрзовитост, безобразлук и нелојалност, да и не споменемо реч незахвалност.

„Ми Хрвати ушли смо у европску историју већ као организован, цивилизован народ.... Хрватски народ и држава примили су своје политичко и књижевно образовање од западне Европе, од Италије и Француске, а своју економску и социјалну организацију од централне Европе, од Аустрије, Немачке и Ческе.... Хрватско друштво развило се потпуно европски литературом и школом... Политичка независност Хрватске није правно никада прекидана,... имала је своју засебну територију, свој засебни парламенат и своју засебну владу.... Хрватски војници у светскоме рату брзо су се побунили на рускоме фронту и њихова упорност на италијанском фронту била је изазвана једино убеђењем малко наивним, али искреним и врло природним, да они ту имају да бране најзападнију границу хрватског народа. Много пре свршетка рата ти војници и цео хрватски народ били су дубоко прожети искреним пацифизмом и демократским републиканством у непоколебивом уверењу, да је република једини државни облик... да до краја бране право... против тиранije београдске владе... као последица тога настала је балканизација Хрватске, пуна опасности за мир Европе и покојство света... Хрватка, која нија никада била подвлашћена од Турака и која је увек била једна потпуно европска земља... не може скрштених руку посматрати, како постаје све тежи режим, који руши чак и саме темеље цивилизације... Српски политичари, који су уз то као омајани идејом јаке државе, која апсорбује у себе и отаџбину и цркву и націју, држава која угушује и сравњује око себе све што није православно, српско... чији је главни и очигледни циљ, да просто и чисто уништи етнички народ Хрватске. Под овим режимом у Хрватској је правда подложена — жандармерији, а сва администрација, политичка, финансијска и школска управа шпијуважи... а војни законик, нарочито казнени, са варварском применом батињања... И хрватски народ неће пропустити ни једно средство изузимајући оружану побуну — осим у случају одбране народне егзистенције“...

Са овим горе наведеним држим, да би се могао у склад довести: допис кр. дирекције пошта и телеграфа у Загребу, упућен Повереништву за унутарње послове у Загребу од 10. новембра 1921. Број 61.947/1921. који гласи:

„Већ опетовано обратио сам се на повереништво са молбом, да би издало сходне наредбе, како би се спречило несташно и злобно оштећивање телеграфских и телефонских пруга и водова.

Ова су оштећавања у задње превршила сваку меру. У Приморју на подручју општина.... имаду на пругама којих 1000 комада полупаних изолатора. На пругама уз лоњску жељезницу на подручју Туропоља лупају се изолатори у такој мери, да се је местимице морало уопће престати изменом истих, јер што се данас измени, сутра је већ опет полупано. На потезима Загреб-Савски Мароф мало не даномице догађају се краће водних жица, дочим од Карловца према Тушиљвићу... режу се жична ужета, којима су учвршћени стубови.

Пријаве оружничких станица остају уопће без успеха.... да изолаторе лупају околишни пастири, које сам у многим случајевима котарским областима поименце пријавио, а да нисам добио обавест о проведби казне...“

С овим упозоравамо и меродавне факторе, нека добро размисле, куда ово све води и нека већ једаред увиде, да то све скупа не води никакову добру. Или ће ово да буде држава реда и поштенога рада, или држава пљачке и међусобнога клања. Ми нисмо очекивали таково ослобођење, а ни у сну не бисмо могли помислити, да би икада више т. ј. по ослобођењу, фирме: Кошутић, Радић, Акурти итд.... могла васкрснути, и још оружаном побуном претити целоме Српскоме Народу. Срби из новоослобођених крајева постају потпуно незадовољни и неповерљиви спрам овакве данашње управе, која дозвољава, да неколицина незадовољника из опозиције ради што хоће и још к тому живи на слободи. Има једна српска пословица која каже, да „риба заудара од главе!“

Богдан Шумоњев.

Наши јади.

— Допис са села. —

Добрица, 28./II. 1922.

Волео бих, славно уредништво, кад бих имао што лепо, да пишем, кад већ хоћу, да се јавим „Застави“! Али, жали Боже, тога немам.

У првом реду, морао бих се потужити на то, што нам наше старешине не долазе, услед чега се наш сељак некако, осећа натуштен. Нема коме, да каже своје јаде, а и ми имамо јада. Истина, то су наши сеоски ратарски јади, али они засецају у живот, народни живот.

Код нас је јад и то, што нам 2 године владају куга и богиње код стоке. Поскапало нам је за прошлу годину преко 200 комади само свиња.

Имали смо једног марвеног лекара, који нам је остао у наслеђе од Мађара. Тај је свака 3 месеца долазио, пелцовао стоку. Е, али тога данас нема. Па замислите само за једну једину годину и то само у свињама, мањак од 200 комада! А шта је са другом сермијом, ни не питајте. Па опет зато од власти, нико ни увом мрднуо није.

Па како онда да нам се поправи динар?

Био је то код нас обичај, да нам сваког месеца дође срески начеоник. Прегледа општину, види је ли ред, да ли су у каси сви новци, врши ли се тачно закон? Сад више нема тога.

Али — незнам само по чијем налогу — имамо друго шта. Мало, мало, па искрсне по неки подбележник или писар. Дође у општину. Поскупи паре и дневнице, па одмагли. Нестане га. Појави се као репатица. Тек после неколико дана, а ми чујемо, да је дошао под криминал и да се налази с оне стране браве. Тако је то код нас било више пута, па и пре неких 10—12 дана. А биће да је то већ такав систем код нас овде, јер видим то и по нашем суседном месту, што се зове Влајковац. Тамо је било као и

код нас: један натарош, један поднатарош, па лепо свршавали послове. Сад има још два писара, један кројачки калфа, а други лимарски. Све је то постало сада — власт. Па још како је то све осорно, кад му дођеш. Нарочито су осетљиви сад кад се потегло питање редуцирање чиновника! Ху! Ни да чују!

Народ плаћа и плаћа. Па — да искрено кажем — није нам ни жао, само да видимо, да нам је општина у реду, да тако имамо неке — вајде.

Пишем ово, славно уредништво, да се, прво, види, да би се имало и код нас, у селу, посла, а друго, да би се заинтересовале наше старешине, а нарочито наши посланици, па да нам дођу.

Радикал.

Нови Сад, 10. марта.

— **Пољаци у Београду.** Делегације Чехословачке, Румуније, Пољске и наше Краљевине отпочеле су свој рад у Београду. Ту има да се реше важна економска питања и да се дође до сагласности међу државама Мале Антанте да би онда споразумно и са готовим предлозима изашли пред конференцију у Ђенови.

Ми овом раду у Београду придајемо велики значај око учвршћивања веза међу државама Мале Антанте и око стварања што сигурнијег мира у Средњој Европи. Радујемо се пак нарочито томе, што на конференцији видимо и представнике Пољске, ове симпатичне словенске државе, која је у најскорије време отворено ступила у Малу Антанту.

— **Једна опомена Мађарској.** Смањена и укроћена Мађарска никако да се опамети. Она, на пример, још се никако не одазива својим дужностима у погледу плаћања ратне одштете. Проучавајући мађарски буџет за ову годину, репарациона комисија је приметила да у буџет није унета ниједна ставка ради отплаћивања ратне одштете. Због тога је репарациона комисија упутила мађарској влади позив, да се што пре одазове својим обавезама, у смислу члана 161. и 162. Трианонског Уговора. Уједно се упозорава Мађарска и на то, да она има да дâ један део одштете и у природи: угаљ и марве.

Држимо да ће Мађарима, као „каваљерима“ довољан бити овакав позив, да испуне своје обавезе.

Мута—Мути.

Главни „Донауј̂егер“ г. Мита Клицин баш се бацака по свом мутљагу. Исто онако, као некад Јота Грујић у „Турском (Српском) Народу“.

Он пише: „И као што је онда (за време краља Милана) сва сељачка Србија повела борбу против београдске чаршије и бирократије, која се користила државом и газила народну слободу, мораће се то да учини и сада. Радикалну странку ће пак прегазити народна струја...“

На другом месту пише за г. Пашића: „Он има само једну задаћу да чува коалицију, која се ухватила за масне цогање... А какав је шеф странке, онаки су му и посланици.“

То и тако пише „бивши“ радикал и „бивши“ народни посланик и „бивши“ уредник „Заставе“. Он би мало преврата, да се прегази радикална странка и Пашић и сви посланици владини, који обрзкују око масних цогања...

Лепо. А тај исти господин, који пише против београдске чаршије, до јуче је с њом ишао испод руке, лизао масне цогањице и баш помоћу те чаршије израдио себи министарску пензију. Тај исти господин има очију, да то пребацује једном Милетићу, који је заиста био министар и стекао права на министарске принадлежности, а он, Клицин, испод жита и путем чаршије дошао до њих. Он има дрскости, да онако пише о једном Пашићу и радикалној странци. Он, који и данас путем „златних веза“ сиса две овце. Он, коме је народна брига — сиса материна. Вуче ли је, вуче, ух, слатка је!

Он сме да пише, како ће радикалну странку народ прегазити — ако, ако...

Ако не постави господина Клицина за посланика, за уредника, за вођу, да с банкама преговара, брине се о секвестрима, наджирава и — исисава, а уз десно колено постави му вернога садрога, ону дивну тицу — Тапавицу.

Мути, непрестано мути, не би ли у мутном уловио што. Али ни мутни га Дунав неће избацити на површину. У мутљагу остаје — Мута Клицин.

Срђа Доброглеђа.

Смерови земљорадничке странке.

Позната је ствар, да у посланичком клубу земљорадничке странке није владала слога. Размирице су бивале све веће, тако да земљорадничка странка, иако је имала у Парламенту 39 посланика, није могла да покаже никаквог успеха. Зна се да је при доношењу Видовданског Устава, г. Пашић био отпочео неке преговоре са земљорадничким клубом, али су услови овога били такви, да их влада није могла да прими. Ту је муслимански клуб предухитрио земљоradнички.

Због неслоге у вођству, земљорадничка странка није могла ни да напредује. Неслога је дошла до врхунца пре кратког времена, када су неки земљоradнички посланици, г. Стеван Бенин и другови, иступили из странке, и основали нов „сељачки“ клуб. Напустивши земљорадничку странку, г. Бенин је у својој изјави о том свом кораку, штампаној у „Балкану“, изнео занимљиве податке о држању вођства земљорадничке странке. Изнео је да вођство није ништа урадило да поправи положај села и сељака, него је, напротив, ишло увек за тим да сељак буде незадовољан, јер је странци „потребан“ незадовољан и револуционаран сељак! Вођство је отпочело, испрва, преговоре са комунистичком странком, који су преговори због распуштања комунистичке странке прекинути. Вођство је водило преговоре са Ст. Радићем, што је требало да помогне да се Радићев положај у иноземству појача. Ишло се за тим, вели г. Бенин, да земљорадничка странка усвоји автономистичку и републиканску политику Стј. Радића. Вођство земљорадничке странке је водило преговоре и са бугарском земљорадничком партијом ради стварања једне „Зелене Интернационале“, чије би главно вођство дакле било изван наших граница.

Сви ти преговори и радови вођства земљорадничке странке, вели г. Бенин, водили су се потајно; њима је управљала једна „подземна струја“ у земљорадничкој странци, која је уопште хтела да диктира у странци.

Пошто се са тим подземним и негативним радом многи у странци нису слагали, они су се или повукли из активног учешћа у раду странке, или су се пак, као г. Бенин и другови, иступили из странке.

ВЕСТИ.

— **Народно сéло.** У недељу 12-ог о. м. одржаће се у Занатлијској Задрузи (Змајовина улица) бесплатно народно сéло са говором, певањем и декламовањем. Како је сада лепо и пријатно време, те многи свет излази у шетњу, то ће се због тога ово сéло одржати после подне у 5 сати.

— **Чишћење улица и народно здравље.** Чистоћа у вароши је једна од најглавнијих услова по здравствено стање грађана, али се мора имати на уму како да се ова чистоћа одржава. Сада у пролетњим данима, када је најпријатније станове ветрити и по благим сунчаним зрацима шетати на свежем ваздуху, чистачи улица тако запраше, да се од облака прашине не може пролазити улицама, јер се улице не поливају. Држимо да би улице требало чистити рано ујутру, када промет улицама није велик. Обраћамо на ово пажњу надлежних, а у првом реду Одсеку министарства народног здравља. Ако Одсек на оваке „ситнице“ не обраћа пажњу, узалудан ће му бити цео труд и здравствена сéла постаће илузорна.

— **Саобраћај са Каменицом.** Бродарско друштво успоставило је саобраћај са Каменицом по јесењем пловном реду. Промена ће се саопштити заинтересованима.

— **Објава вашара.** Земаљски марвени и занатлијско-трговачки сајам (вашар) у Новом Саду одржаће се 25., 26. и 27. марта 1922. године на Пирошком путу, поред реформатског гробља. На вашар је дозвољено уз прописан пасош дотерати сваку стоку, и то из места, у којима не влада зараза. Сваки занатлија и трговац, као и путујуће занатлије и трговци, који продаје ради на вашар долазе, дужни су своју обртну исправу собом понети. Који ову исправу не понесу, неће им се продаја на вашару дозволити. Ова се наредба како на странце тако и на овдашње односи. Ради поделе и контроле дужан је сваки занатлија и трговац, који на вашар дође, исправу на позив вашарске области показати. На вашаришту нико не сме место заузети, док му исто на уређење вашара овлаштени званичник не определи. Вел. капетанија редарства сл. и кр. града Новог Сада, 1. марта 1922. године.

— **Редуцирање чиновника.** Одбор за редуцирање државних чиновника решио је да се сви анацијонални и антидржавни елементи отпусте што скорије из државне службе. Затим је одбор претресао и питање чиновника у Државном Рачуноводству у Босни и Херцеговини. Предложено је да се оданде отпусти 80 чиновника.

— **Конац станаринске беде.** Чини се, да ће бити крај станаринској беди, јер је професор Марку Перошу из Загреба успело да смисли једноставан начин градње кућа (школа, фабрика и т. д.), на који ће се моћи врло брзо и четир до шест пута јевтиније него данас градити добре, чврсте, трајне, топле, сухе и здраве куће. Поједностављивањем рада, штедњом на грађи, довозу и т. д. те згодном употребом грађе да је се то постићи. Писмене упуте ув потребне илустрације даје на захтев проф. Марко Пероша, Загреб, Гундулићева улица 22. а).

— **Удавио се у каналу.** Сава Бајшански бечејски газда отишао је у Фелдварац у госте својим рођацима, одакле се добро угошћен кренуо на коњу око 10 сати ноћу кући. Ишао је каналском дамом, те му се коњ изненада од нечег поплаши и збаци га са себе. Бајшански је пао у канал и тамо се удавио. Верна животиња је до јутра онуда ишла и очекивала свога господара, кога су људи када су нашли извадили — мртвог.

— **Јавно предавање у Матици Српској.** Данас у суботу, у 6 сати увече, предаје професор универзитета, др. Недељко Кошанин, на позив новосадске Матице, у свечаној дворани Матичиној, на тему: „Наше планине и њихов биљни покривач“. Предавање ће бити илустровано пројекцијама, тако да ће публика моћи видети на слици добар део наших планина: у Србији, Црној Гори, Сев. Албанији, Ст. Србији и Македонији.

— **Србима ветеринарима.** У Врбасу је упражњено место ветеринара, с тога упозоравамо Србе ветеринаре, да се код бачких жупанијских власти интересују за то место, јер је једно од најбољих места у тој струци, те би срамота била, кад се не би нашао наш човек да га заузме. Ствар је журна, с тога и позвани треба да се пожуре, да се место не би попунило Несловеном.

— **Колико је пропало подморница?** Ових дана су Немци саопштили званичну статистику о губитцима за време рата, из које се види, да су Немци за време рата изгубили 199 подморница на разним бојиштима. Највише је изгубљено у Ла Маншу и то 56, затим у Северном Мору 31. Саопштена је и статистика погинулих официра и морнара на подморницама. Погинуло је 371 официр, 144 инжењера и 5000 морнара.

— **Извоз стоке за Чехословачку.** Увозници стоке, месарска и кобасичарска предузећа у Чехословачкој изјавили су Дирекцији Прашких међународних сајмова у Прагу, да би желели ступити у трговачке везе са овдашњим извозницима стоке, јер садашња конјуктура омогућава јаче развијање ових послова између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Чехословачке. Интересенти могу добити ближа обавештења код Генералног Конзулата Чехословачке Републике у Београду (Милоша Великог ул. бр. 37.).

— **Попис иметка ексцара Карла.** Прашки „Венков“ дознаје, да је коференција амбасадора затражила од ексцара Карла, да састави и предложи конференцији попис целог свог покретног и непокретног иметка. Исто тако се конференција обратила и позвала све државе, у којима Карло има свога имања, да тако исто пошаљу попис Карлових поседа или другога иметка. Ове су мере у вези са одређивањем Карлове апанаже.

ПОЛИТИЧКИ ПОЛОЖАЈ.

(Нов. Агенција „Југославија“.)

Београд, 10. марта.

Опет криза владе?

По свима изгледима ситуација у Београду је веома заоштрена. Размимоилажење између појединих странака, а и у самим странкама, тако су велика, да постоји озбиљна бојазан, да ли ће се ова влада моћи још дуго одржати.

Јуче се у скупштинским кулоарима живо коментарисала вест о оставци министра унутрашњих дела др. Воје Маринковића. Према доста аутентичним извештајима, Др. Маринковић је у четвртак у вече поднео влади оставку на своме положају, мотивишући своју оставку тиме, да је министар-председник г. Никола Пашић био незадовољан њиме, што је преместио велико-бечкеречког жупана. У опозиционим круговима се пронела међутим сасвим противна вест. Тврдило се, да др. Маринковић одлази због тога, што је дошло до великог неспоразума између српских демократа и г. Прибићевића.

Криза владе погоршава околност, што је према поузданим информацијама из политичких кругова врло вероватно, да др. Кумануди, министар финансија не може даље остати на своме положају, па ће га демократски клуб замолити да захвали. Ова тенденција за смењивање министра финансија у демократском клубу је све јача, па се мисли, да ће ово питање већ за два-три дана бити решено.

Криза владе долази у најгоре време, када пред скупштином лежи маса још не проучених законских нацрта и када рад око доношења закона треба што интензивније наставити. Полет за тај рад треба да даде влада, која је сталним кризама толико заузета, да једва доспева на законодавни рад. Озбиљни политичари траже брзо и озбиљно решење овог тешког питања.

Зак. пројекат о управним судовима.

Министар за изједначење закона Марко Трифковић поднео је јуче Законодавном Одбору пројект закона о управним судовима. Према том закону управни судови ће бити придодати свима апелационим судовима у земљи. Међутим за време док су пролазна наређења у важности, таквих судова ће бити у Београду, Загребу, Сарајеву и Скопљу. Војводина ће потпадати под надлежност београдског управног суда.

Рад Законодавног Одбора.

Пододбор за административну поделу земље, као што је познато, треба свој рад да сврши до 28. марта, у смислу Пословника. Међутим мало изгледа има, да ће одбор тај посао моћи до тога рока свршити. У случају да се дебата око тога законског пројекта не заврши до 28. марта, одборће вратити пројект влади, да га она изгласа. Министар председник г. Пашић још увек је гледишта, да одбор и даље истрајно ради и претресе цео законски пројект, како га влада не би октроисала Парламенту. Г. Пашић је мишљења да и Законодавни одбор треба да убрза свој рад, и хитно претресе све законске предлоге.

Законодавни Одбор већ се дуже времена бави законом о подели земље на области, али краткоћа времена не дозвољава да се тај закон до одређеног рока претресе. Поред тога има и других тешкоћа, које онемогућују изгласање тога закона, а једна од најглавнијих потешкоћа је подела Србије на округе. Око тога се води оштра препирка код свих парламентарних група. Оне се о томе никако не могу да сложе.

Расцеп у земљор. клубу.

Изјава земљорадничког посланика Стевана Бенина, који је напустио земљоradнички клуб, а којом је оштро оптужио земљорадника и вође клуба, изазвала је у београдским круговима живу дискусију. Податци које је он изнео страшни су и фрапантни. Како се сад јавља, из целе земље стижу гласови, да су гласачи земљорадничких посланика веома незадовољни, те има изгледа, да ће у земљорадничком клубу доћи још до већег расцепа.

БРЗОЈАВИ.

Нов. Агенција „Југославија“.

Краљевић Ђорђе на албански престо?

Београд, 10. марта. Дипломатски дописник једне европске агенције јавља из Рима, да је сазнао, да је једна албанска делегација кренула из Валоне за Париз, да у име албанске владе позове Краљевића Ђорђа на албански престо. У Београду међутим о том ништа не знају, па изгледа да је та вест тенденцијозна.

Врангел код Патријарха.

Београд, 10. марта. Јуче пре подне посетио је генерал Врангел Патријарха Димитрија и с њим се подуже разговарао о приликама, у којима живе руски свештеници у нашој земљи. Генерал Врангел се веома задовољан удаљио са аудијенције.

Редуцирање чиновника.

Београд, 10. марта. Одбор за редуцирање чиновника донео је доњу одлуку, да се: У Финансијској Дирекцији у Новом Саду отпусти 13 чиновника, 18 званичника и 4 послужитеља. Код разних среских управа у Војводини отпустиће се свега 198 чиновника и званичника и 26 служитеља. У Обласној Дирекцији Катастра биће отпуштено око 50 чиновника.

Мир на Ријеци.

Загреб, 10. марта. Како се поуздано извештава, на Ријеци је завладао потпун мир и ред. Фашистичке вође су издале проглас, у коме своје људе позивају, да предаду оружје властима.

Како фашисти из свих крајева Италије намеравају да дођу на Ријеку, то је влада учинила потребне кораке да то спречи. Неизвршавање рапалског уговора ствара на Ријеци неиздржљиво стање. Промет је слаб, а трговина и индустрија су у потпуном застоју.

Прибићевић ће поднети оставку,

Београд, 10. марта. Из политичких кругова се дознаје, да је министар просвете г. Светозар Прибићевић изјавио једном свом пријатељу, да ће поднети оставку на свом положају, пошто не може више да ради у влади због многих кампања, које су уперене једино против њега. Он се бави мишљу да у Београду покрене један политички дневник. Колико је ова вест тачна, не може се знати, јер званично није проверена.

Разграничење са Албанијом.

Београд, 10. марта. Комисија за разграничење између наше Краљевине и Албаније, јуче је стигла у Скадар. Чланови комисије бавиће се неколико дана у Скадру, пошто посвршавају претходне радове, а затим ће се кренути на границу да одпочну са разграничењем.

В. Маринковић повукао оставку.

Београд, 10. марта. Касно у вече се јавља, да је министар унутрашњих дела др. Воја Маринковић повукао вечерас своју оставку, пошто је са владом постигао споразум.

Валута.

Београд, 10. марта. Париз 579, Милано 330, Праг 121, Берлин 28·90, Беч 1·35.

Шта је с „Културбундом“?

У последње време се почело износити, да се немачки „Културбунд“ у Војводини не задовољава само са просветним радом међу Немцима, него да се видело из понеких знакова да „Културбунд“ има управо политичких тенденција. С тим у вези је и јављено да су у Панчеву ухапшени неки чланови „Културбунда“ као противдржавни агитатори. Сада се пронела вест, да ће „Културбунд“ бити разрешен и као друштво забрањен.

Ствар је врло озбиљна, па смо уверени да се у целој ствари неће чинити преухитрени кораци. Наша невоља до сада била је баш у томе, што се у многим стварима радило и решавало преухитрено, без размишљања, више по тренутном расположењу. Тиме се уносила пометња и неизвесност нарочито у народносним питањима, код којих решавања није било доследности. Ми упозоравамо надлежне да при решавању судбине „Културбунда“ имају пред очима једино државне интересе, те да поступе праведно, енергично али конзеквентно.

Опет „Слана Бара“.

Пишу нам из Новог Сада: Добили смо од Градског Савета штампан позив, да се од 10. до 18. марта јавимо, који хоћемо земљиште за кућу на „Сланој Бари“. Прети нам се, ако се за то време не јавимо, сматраће се да не тражимо више земљиште.

Ми смо били у градској скупштини кад се то решавало, па знамо, да се друкчије решило. Решено је, да је „Слана Бара“ само за оне Клисане, који тамо хоће да остану. А ми сви други добићемо у најближој близини Новога Сада. Друкчије не може бити.

Ми видимо, да су ту прсти господина Тапавице, који би силом хтео, да се ми давимо у „Сланој Бари“.

Зато позивамо своје другове, да оду у градску кућу бр. 32. и изјаве, да неће на „Слану Бару“, него ближе Новом Саду.

Неколико Новосађана.

Књижевност.

— **Aesculap:** Под уредништвом г. Андр. Мирковића изашао је у Новом Саду „Aesculap“, алманах за фармацију и кемију за 1922. годину. Садржина ове необично лепо и укусно опремљене књиге је богата. Садржи велику масу података из области апотекарства, нар. здравља итд. Ту су разне уредбе, склоб Министарства Нар. Здравља и његових органа, стручне организације; списак војних лекара, свих апотека, дрогерија, купатила, а онда и неколико стручних чланака (анализа мокраће, испитивање пљувачке, реагенс за испитивање мокраће итд.) Податци се односе на целу Краљевину.

Кратке вести.

— Влада је у току јучерашњег дана разрешила дужности досадашњег шефа београдског пресбироа, Перу Талетова.

— Зграда за Нову Нар. Скупштину довршиће се тек 1924. год.

— Државна штампарија омогућила је темишварској епархији, да издаје свој лист „Гласник“ као и издање српских књига за тамошњи наш живаљ.

— Према досадашњим резултатима, избори за румунски парламенат донели су влади огромну већину. У Старој Румунији влада је добила 111, у Бесарабији 16, у Буковини 33, а у Ердељу око 220. Опозиција ће у Ердељу по свој прилици добити око 70 мандата. Дефинитиван резултат избора дознаће се крајем ове недеље.

— Јављају из Задра, да су тамошњи фашисти напали на зграду конзулата наше Краљевине и све порушили. Штета је велика.

— Према расположењу овдашњих кругова, може се поуздано тврдити, да Америка неће послати своје делегате на конференцију у Ђенови. Ова вест је примљена са необичном констернацијом.

Народно Позориште.

Репертоар.

Субота, 11. марта „Романтичне душе“ у претплати Б, чиновничка представа.

Недеља, 12. марта дневна представа „Три девојчице“, вечерња представа „Подвала“.

Управник: Јаша Томић.
Одговорни уредник:
Трива Милитар

2 ГВОЖЂАРСКА

помоћника 1 старији и 1 млађи, потребујем за моју радњу. Место стално, знање немачког језика потребно (лењивце, незвалице итд. немогу требати). Понуде уз ознаку плате и досадањег деловања нека се пошаљу

Григорије Јовановић гвожђар

482 **Стара Пазова (Срем)** 1—5

Кубикаши

тражи се дружина од петнајест људи за кубицирање земље на цигљани. Сав потребан алат имају понети са собом. Јавити се цигљанк: 481 1—2

„Шиђански" Београд Краљевска 2.

Купио бих

1 нафта (или бензин) мотор од 40—44 коњских снага. — Цену јавити:

Инж. ПЕТРУ ПУТНИКУ

БЕОГРАД

480 **Видинска ул. 26.** 1—3

Помодно мануфактурна галантериска и памука трговина

Панкеричан и Стојановић

Ст. Пазова

Потребује 2 млађа помоћника, ступање 1. априла т. године.

457 2—3

МАШИНА

за ређење и предиво вуне, продаје се. — Упитати:

Васу Поripова

464 **Кађ.** 1—1

НА ВЕЛИКО. НА МАЛО.

Кројачки прибори у великом избору могу се добити код:

БРАНКА КАПАМАЦИЈЕ

искључиво стоваришће кројачких прибора

468 **КРАЉА ПЕТРА УЛИЦА БРОЈ 22.** 1—1

1000 Дин. награде

добиће онај, ко ми нађе **стан** са две собе, предсобљем и кухињом. Адреса у Администрацији. 466 2—3

МАЊУ КУЋУ са или без трговине, **купио би** у Новом Саду, **у близини центра.** — Или би узео од 1. марта лепу зрачну **СОБУ** већу **меблирану**

Адреса у Администрацији. 470 1—2

Добро обавештени пољопривредник употребљава за натапање свога јечменог, кукурузног и вобјег семена 473 1—8

УСПУЛУН

уништава све спољне узроке болести, знатна уштеда семена, побољшавање клијања и растења, повишење **жетвеног приноса.** Добија се у дозама од 50, 100, 250, 500 и 1000 гр. код:

А. МАЈЕРА

подружница Елер-Блатман НОВИ САД, Темеринска улица 16.

МОТОРНИ ПЛУГ

са бензинским мотором 50 HP. марке Бисинг са 5 раоника најсавршеније конструкције продаје се јефтино. — Може се видети у фабрици мотора **Протић и Другови.** 4642-2

ЈОЦА ЧУКУР

НОВИ САД

Милетићева [Хлебарска] улица 26.

КУЋА

са 5 соба, 5 кујни и потребним нузградама, продаје се из слободне руке одма. — Упитати **Стеријина** (Гуштерска) **улица бр. 13.**

474 1—3

НОВО! Стигло је НОВО!

ЕКСПОРТ ПИВО из ново подигнуте пиваре Ђорђа Вајферта д. д. Београд. Главно стовариште код

472 1—3

БРАЋЕ ЛАЗАРЕВИЋ, фабрика саламе, Н. САД

Продаје

се модерно уређена радња.

445 3—3 **Адреса у Администрацији.**

Јакоб Ком и Син д. друштво Брод н/Сави

Велетрговина меса и жестоких пића

Утемељено 1866. Бројјави: Алкохол. Телефон број 138.

Главно заступство тврдке Ellinger, Fröhlich i drug Wien, творница есенције и неотровних боја.

Жеста, рум, пикери, ракија, шљивовица, есенције и боје

Вино из властитих бродских винограда!

2775 **Захтевајте цијеник!** 12—16

Помоћник

шпецерајске струке само, који струку добро познаје, преко 25 година стар, који је у велетрговини већ дуже времена био намештен, првоврсна, самостална снага, тражи се у велетрговини спецерајске и колонијалне робе. Писмене понуде молимо у **администрацију овога листа.** 439 3—3

„ОРИЕНТА ХОЛЕНДЕР"

„140ти" патент Холајер

и Кронгант-десертфабрикат 144. бр. може се добити свуда.

Ст. И. Холендер

израђивач ориенталних бомбона

Нови Сад

471 **Футошка ул. 54.** 1—3

120 8—

ЛОКАЛ

на добром месту издаје се. —

Упитати у 483 1—1

Администрацији.

ОГЛАШУЈТЕ У „ЗАСТАВИ"

ТРАЖИТЕ СВУГДЕ

великобечкеречког и чебског

Дунђерсковог

и старобечејског

Герберовог

првокласног

САЛОН ПИВА

и двоструко сладног

пролећног пива

Добива се у буradима и у боцама по оригиналним Фабричким ценама код:

БЕЛЕ ФРИЂЕШИ-А

(Дрехерово стон. пива)

НОВИ САД

Краље Кестића улица 29.

Једини заступник горњих пивара за околину. 479 1—6

Приспела је велика партија ЕБЕРХАРТОВИХ ПЛУГОВА

СЕРВУС УТИЛУС МИЊОН КОЛИБРИ

Са једноструким и двоструким раоницима.

АЛФРЕД МАЈЕР, стовариште Елер-Блатмана

442 **НОВИ САД, Темеринска ул. 16.** 2—2

Штампарско Предузеће „Застава" д. д. 373—1922.